

sus *tria nomina*: M. Kajava, *Roman Female Praenomina. Studies in the Nomenclature of Roman Women*, Roma, 1994, nos explica la evolució de ese uso onomástico y no hay que sacar más conclusión, en la cronología de Cornelia, que no sea que, para ella, se sigue el mismo sistema que para cualquier otra mujer. No es un «detalle en apariencia insignificante». Es significativo pero dentro de su sistema onomástico, nada más que eso.

En suma, estamos ante un libro que hay que leer con atención porque analiza con precisión y claridad cómo se construyen dos paradigmas etiológicos romanos, a través de la palabra y del texto; un libro que se con-

vierte en *uademecum* fundamental de dos de las figuras clave de la república romana y de la construcción de un modelo de pensamiento romano; un libro que ahí encuadra su gran valor, aunque su autora no haya querido trascender el análisis textual, para referenciarlo allí donde los textos son producidos y digeridos, el mundo real. Un libro, en suma, que nos ayuda a conocer mejor el cómo de la construcción de un paradigma y de ahí el valor que tiene que tener para todos su lectura.

Joan Gómez Pallarès

Universitat Autònoma de Barcelona

Joan.Gomez@uab.es

CATUL. 1999.

Poemes. A cura d'Antoni Seva.

Barcelona: Quaderns Crema. 316 p.

GAI VALERI CATUL. 1999.

Poesies completes. Versió de Jordi Parramon i Blasco.

Barcelona: Edicions 62 Empúries. 133 p.

Cada nova aparició de Catul en l'escena literària catalana ha de ser benvinguda. Catul és un poeta que sembla que va escriure ahir mateix. Aquest tret d'actualitat el comparteix amb tots els alexandrins: l'únic que aquests autors necessiten és que no se'ls classifiqui segons el temps perquè l'han transcendit; només volen uns ulls curiosos per a regalar el seu or pur.

Totom coincideix que el nus dels poemes de Catul és l'expressió crua i nua de l'odi i l'amor. La glossa d'Ovidi *hac amor hac odium sed, puto, vincit amor* ocupa tota una elegia dels Amors, però sempre serà més colpidora la brevetat del veronès: significa el pou infinit de la desesperança. Acollim, doncs, dos nous Catuls començant pel que ha aparegut dues setmanes més tard que l'altre.

Antoni Seva es coneix i serà conegut per solucionar les traduccions de tots els gèneres: em refereixo al *magnum opus* del dic-

cionari llatí-català de l'Enciclopèdia. També ha tractat Catul a la Fundació Bernat Metge i ja som uns quants que esperem amb candeles la seva futura versió de les tragèdies de Sèneca.

Respecte del pròleg, sembla que el traductor ha volgut considerar un Catul «absolut» o sincrònic sense valorar-ne amb justícia els antecedents i els subseqüents. La seva postura és respectable però també ho és Cal·límac, un dels pares espirituals del nostre Catul. Per tant, els judicis inconcrets de valor a l'estil de «emocionalment fred» referit a Cal·límac, suggereixen que Seva no ha llegit el *Batiada* ni ha tingut interès per l'època hel·lenística. Es confirma la sospita en atribuir als *Cataleptón* i les *Bucòliques* de Virgili una vena alexandrina mentre que es descuida l'obra que hi té un deute més gran: *Geòrgiques*. Pel que fa als poemes mitològics, el judici de Seva és arriscat com a mínim: busca paral·lels autobiogràfics a

les escenes de desamor d'Ariadna, per exemple. Si haguéssim de fer el mateix amb totes les faules d'Ovidi acabariem qui sap on.

L'edició és acurada. Segons crec, va dirigida a un públic estudiós. Les notes, més que exhaustives, són la precisa informació per no perdre en cap moment el fil dels poemes. Estudis particulars més extensos es poden trobar a l'edició de la Fundació. La versió és solvent, però cal advertir que el poema vuitanta-quatre, la petulància d'Arri, no s'ha traduït: s'ha transliterat: així només serveix a qui pren la versió com a excusa per a acostar-se al llatí. Arri, doncs, es torna estantís, o sigui, corromput per estagnació. D'altra banda, la versió cerca la literalitat literària, que és una idea quasi platònica. Tot i això el seu «batre l'aigua amb els rem» per *aequora verrentes* fa que enyorem la preciosa metàfora. Un altre detall és la dificultat de Seva per adequar-se al registre que escau en cada moment. Avui dia, estar o deixar fotut es relaciona abans amb la salut o l'estat d'ànim que amb el sexe. Quan Seva aplica *fotre* a una mamada, està amagant informació al lector. L'adaptació dels noms propis conservant el nominatiu llatí dels temes en /o/ és cacofònica i radicalment

arcaica. Aquests només en són detalls: si l'obra es considera en conjunt esdevé admirable. I molt acurats els índexs i esquemes mètrics.

Pel que fa a Parramon, la literalitat literària és un fet. El Premi Serra d'Or ha aconseguit una subtil ficció: el metre més antic esdevé el més català: els faleceus són tan atractius com els decassíl·labs de Maragall; els dístics adopten dignament el saber fer de Balasch; els gal·liambes són música celestial: ens trobem davant Catul en el seu envàs original i, doncs, l'expressió més ajustada pel fet que és reeixida. La introducció és breu per cauta. Ha millorat la comoditat amb la manera d'introduir les notes: són al final però es refereixen al nombre de vers (no al de la nota): els versos numerats remetent a la nota: amb això s'elimina la quadrícula i s'aconsegueix cert efecte original. A l'hora de triar un d'aquests dos Catuls he estat llarga estona indecís: però sumant els vint duros que havia deixat a la taquilla hi havia prou diners per a comprar-los tots dos. Recomano el mateix als amics.

Pau Bielsa i Mialet

Universitat Autònoma de Barcelona

L'Esparver Clàssic Barcelona: Edicions de la Magrana

D'ençà del setembre del 1993 està en marxa una nova col·lecció destinada a posar a l'abast del públic català les obres dels clàssics de l'antiguitat clàssica grecollatina. La col·lecció, publicada a Barcelona per Edicions de la Magrana, porta el nom de L'Esparver Clàssic i ofereix cada any quatre volums. En són directors Joan Carbonell i Bàrbara Matas, tots dos relacionats amb el món universitari, tots dos relacionats amb el món de l'ensenyament mitjà. La col·lecció posa els clàssics a l'abast en un doble sentit: en l'econòmic, perquè els llibres solen poder ésser adquirits per butxaques humils, i també en el de la qualitat literària; pel que

es refereix a aquest segon aspecte, cal avançar que la col·lecció fa un esforç per presentar les versions en un català planer, tot i no cedir gens en la dignitat i en la correcció lingüística.

A hores d'ara, aquest és el segon intent més seriós que s'ha dut a terme a Catalunya en aquest camp. I aquí és obligat de fer un esment a la venerable Fundació Bernat Metge, que, després d'haver celebrat ja el seu setanta-cinquè aniversari d'unes activitats interrompudes només per un breu lapse de temps a causa de la guerra civil, continua lliurant al públic amb tota puntualitat les seves edicions sovint modèliques d'au-